

Діло

Виходить що-дня рано крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конт. почт. шлям. 26.726
Адреса тел. „Діло-Львів“
Число телефону 261.
Рукописи редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно 2 70 К.
чвертьрічно 8—
піврічно 16—
піврічно 32—
у Львові (без доставки)
місячно 2 40 К.
чвертьрічно 7—
піврічно 14—
піврічно 28—
За зміну адреси платять ся 50 с.

Ціна в грошах:

Стрижка петлички, хвилювання 15, в місяць 60, у оповістках 80 с. з редакційної часті 1 К. Подорожніки при місяці і заручки 100. Незаручковий стрижка 1 К. Сталогосподарство та окремі умовки.
Одні українські листки у Львові 70 с. за провінцій 12 с.

Видав: Видавнична Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Німці, Поляки і відокремлене Галичини.

Львів, 1. марта 1917.

Дискусія, яка цілий три вечери вела ся в „Osterreichische Politische Gesellschaft“ у Відні в справі відокремлення Галичини, в зв'язку з оголошеною рівночасно спільною програмою Німецького національного Союзу і Християнсько-соціального Союзу, як також в зв'язку з головами польської преси з сього приводу, — заступує на те, щоби звернути на неї докладнішу увагу й на основі згаданого матеріалу розглянути теперішній стан сей справи, зокрема становище Німців, Поляків і Українців.

Коли хто, то власне ми, Українці, які рішуче відкидаємо відокремлене Галичини, могли би приділяти ся вище означеним проявам відорядним до певної міри вдоволенем, бачучи, як рішучі прихильники відокремлення Галичини — Поляки і часть Німців — попадають з сею справою в положеня, з якого не можуть знайти виходу.

Пригадаймо собі історію відокремлення Галичини:

Коли показало ся, що конституційного устрою монархії Габсбургів не можна перевести так, як се планував жовтневим дипломом польський державний муж на становищі австрійського міністра, гр. Агенор Голуховський, себто, щоби кожний „край“ творив до певної міри самостійну державу, получену з іншими країнами-державами тільки слабким федеративним зв'язком, та що такою дорогою Поляки не веремінять Галичини в польський державний організм, — тоді польська більшість галицького союму при протестуючій неприсутності представників українського народу ухвалило „галицьку резолюцію“ з 23. вересня 1868 р., якою домагались „відокремлення“ Галичини на взорець державно-правного становища Хорватії в угорській державі. Також се домагане — що до його державно-правних форм — не було здійснене, хоч де факто вдало ся Полякам отягнути таке упривілене політичне становище в державі, що Галичина стала відокремленою від решти держави сурогатом польського державного організму. З того часу пануюча польська партія відокремлення Галичини в розумінню законного управління державно-правного положення Галичини в державі не висувала; за те відокремлене Галичини остало далі ідеалом польських демократичних партій, які зі змаганем до демократичних реформ зв'язували змагане до що-раз більшої незалежності

Дуалізм з 1867 р. — зі становища австрійських Німців, до того часу елементу, пануючого в цій монархії Габсбургів, — мав за ціль леділом монархії на дві держави і відступленем панованя в угорській державі Мадырам забезпечити в Австрії політичне пановане Німців. Як Мадыри зробили услугу Хорватам, так Німці згодили ся на польське пановане в Галичині, щоб таким способом забезпечити собі пановане в державі. Та згодом почало показувати ся, що рахунок, зроблений в 1867 р., починає що раз більше заводити, що Чехи й південні Славяни роблять політичне становище Німців що раз більше нестерпимим, а на Поляків можна чекати на стільки, на скільки вони за се дістають муть що-раз більші уступки. Тоді німецький національний радикалізм виунув клич: „Los von Galizien!“ — клич відокремлення Галичини в німецький інтерес, щоби по усунуеню Поляків від влади на державні справи австрійські Німці могли успішно держати своє становище в державі супроти Чехів і південних Славян.

В імперській відручній письмі з 4. падоліста 1916 р. не знаходимо слова „відокремлене“; в ній говорить ся про „надане красив Галичині права самостійного уладжуваня своїх красив справ“. Одначе реформу, яку заловило се письмо, і польська і німецька сторона окрестили зараз відокремленем Галичини, бачучи в сім письмі наважане — Поляки до „галицької резо-

люції“ з 1868 р., Німці до клича „Los von Galizien“ з 1890 их і 1900 их рр.

Оголошене імперське письмо з 4. падоліста 1916 р. викликало серед Поляків ентузіазм.

серед Німців — вдоволене, яке казало їм забути про українську справу. Тільки орган християнсько-соціальної партії „Reichsprot“ старав ся надати імперському письму інтерпретацію, що воно рішеня української справи не пересуджує та що з нього можна звести нове упорядковане Галичини в дусі українського становища.

Безпосередню по оголошенню імперського письма з 4. падоліста 1916 р. і Поляки і Німці при кожній нагоді заявляли, що заповіджена в ній реформа повинна бути переведена як найшвидше. Польське коло заридило працю над проектом відокремлення Галичини; Німці також радилі над сею справою і конферували з правительством.

Одначе перевести відокремлене Галичини так, щоб обі сторони були вдоволені, річ дуже трудна, коли не неможлива. Виказала се між ин. згадана дискусія. Нарис відокремлення, з яким — очевидно в дусі інтенції польського кола — виступив пос. Гальбан, признали всі німецькі бесідники, між ними члени Німецького національного Союзу, неможливим до прийнятя.

З другої сторони на програму, яку оголосили спільно Німецький національний Союз і Християнсько-соціальної Союз і в якій говорить ся, що при розширюванню автономії Галичини треба уважати на те, щоби воно не довело до розвільнення державної злуки, і забезпечити інтереси держави, особливо військові, фінансові і господарські, — зробила польська преса таку кванту міну, що видно, що Полякам відокремлене Галичини по німецькій рецепті зовсім не усміхало ся. Ще квантішу міну, а навіть обурене викликали в польській пресі виводи німецьких бесідників на згаданій дискусії.

В згаданій дискусії бачили ми характеристичну появу, як з одної сторони пос. Левенштайн заявляв, що відокремлене Галичини не було зовсім бажанем Поляків, тільки принесло його Полякам імперське письмо з 4. падоліста 1916 р., а з другої сторони пос. Вабер виказував польське походжене ідеї відокремлення Галичини, щоби доказати, що воно не вийшло від Німців. Оба бесідники мали рацію тільки через половину. Бо хоч австрійські Поляки хотіли в сій війні іншого полагожденя польської справи, то одначе відокремлене Галичини є дитиною „галицької резолюції“ з 1868 р.; що до австрійських Німців, то часть їх перекувала польську ідею відокремлення Галичини в німецький клич „Los von Galizien!“, отже не може випирати ся — що так скажемо — „співбатьківства“ сеї ідеї.

При тім вивід пос. Левенштайна був тільки „ораторським аргументом“, який не витримує річевої критики. Сей бесідник сказав: „Ми не хотіли відокремлення Галичини, тільки злуки Галичини з Королівством під скинтром Габсбургів.“ А чи тоді Галичина не була би „відокремлена“, то значить, вилучена з дотеперішнього австрійського державного зв'язку? Очевидно, що так! Адже по польській програмі Галичина й Королівство мали би теорити окремі державний організм, який мав би бути або третьою рівнорядною частю Габсбургської монархії, або, коли б творив супроти Угорщини одну з Австріїю цілість, то його зв'язок з австрійською державою був би хіба слабкіший, ніж зв'язок відокремленої навіть по польській програмі Галичини. Отже Поляки в кожнім випадку хотіли відокремлення Галичини; бажали вони тільки, щоби та відокремлена Галичина не остала сама, тільки творила з Королівством одну цілість. Що актами 4. падоліста 1916 р. утворено окремо польську державу з території російської Польщі, а окремо об'єднано відокремлене Галичини, на се була воля центральних держав, бо Поляки воляли з'єдинене Галичини й Поль-

ського Королівства; але в кожнім разі було і є бажанем і змаганем Поляків, щоби Галичину унезалежнити від Австрії.

Як взагалі в питанню, що зробити в Галичині, так і в згаданій дискусії велику роллю відгравало українське питане. Ми вже зазначили, що імперське письмо з 4. падоліста 1916 р. Поляки зрозуміли як віддане українського питання до їх виключного порішення. Так мусіли сей акт зрозуміти й Українці і заложили проти такого рішеня української справи рішучий протест. Німецькі партії, як згадано, волили при сій нагоді промовчати українську справу; тільки орган христ. соц. партії старав ся інтерпретувати імперське письмо так, що в його рамках можна сповнити також українське домагане.

В згаданій дискусії українське становище вияснив пос. Василько, за що поспіпало ся на нього обурене польської преси, а також німецькі бесідники виступили проти віддаваня рішеня української справи в польські руки.

Успокоїти Німців що до української справи старав ся пос. Левенштайн, вперивши їх, що „рішаюча сторона, до якої й Українці мають довіре“, стоїть на тім, що передумовою відокремлення Галичини є вияснене польсько-українського питання, так, щоби край, увільнений від спорів, міг приступити до праці над своїм відродженем, та що галицький сойм мусить бути здібний до праці, отже не може бути обтяжений українським питанем.

Не знаємо, хто є та „рішаюча сторона“, на яку поканикував ся пос. Левенштайн, отже не можемо також сказати, чи маємо до неї довіре.

Можемо тільки сказати, що вияснене польсько-українського питання може наступити не на основі платформи відокремлення Галичини, тільки єдино на основі рівномірного трактованя польського й українського народу як рівновартних і рівноправних народів австрійської держави. Державно-правним висловом сього рівномірного трактованя може бути тільки утворенне для кожного з сих двох народів на його національній території окремої провінції з державно-правним ладом, який відповідав би державно-правній будові державної цілісти, отже для України ця утворенне окремої української провінції з української території Австрії.

Тільки таке полагожденне польсько-українського питання буде справжнім полагожденем, і таку платформу мусять взяти носители австрійської державної думки за вихідну точку своїх реформаторських планів що до Галичини.

Воєнні темні і справа темних взагалі.

Прага, в люті 1917.

Велика хвиля, на яку ми покладали великі надії, пожегла жертв тай досі пожирас день у день цілі гекатомби. Одною з пайважніших жертв, як се загально уважають ся, є сліпота. Се справа найбільшійшій морально удар долі, який тільки може стрінити людину. Свідомість, що утрачено все найкраще, все найдорожше, що не маєть ся спромоги вже ніколи бачити дорогах, мнлих та коханих лиць, що повна невисказаного чару гармонії красок у природі, яка не раз вколювала душевні страждана, розвівала смуток, без ворота закритя чорною залозною, — кидас що день, що години в безодню душевних мук: бувають хвилі, коли чоловік близький божевіля.

Та звісно, що людина нездібна довгий час безперервно й інтензивно відчувати великий біль або радість. Перший час варз по зраненню найтяжшій, але згодом життєвий ін-

стигнут перематас все, а дух вертас до рівно-
ваги. Ся перематас самого себе відбуває ся
тих лекше, чим менше окружене темного збу-
джас в йому спомини з минувшини, чим менше
наводит його на згадки довшішого світа, чим
менше покинутий він самому собі та своїм чор-
ним думкам. В той час дати йому яке не будь
духове чи фізичне занятє, се найкрасшій спо-
сіб вирвати його з безпросвітнього отупіння
та чорної розпуки. Праця і занятє не тільки
дають забутє і відвертають думки від нещастя,
а тим самим зменшують стражданя, але підно-
сять, скріпляють і оживляють духа; він же ж
після страшних потрясєнь стає безпомічний,
безрадний, а навть дитинний. І те саме мала
на увазі війскова управа, розміщуючи воєнних
слух по заведенях для темних (виключаючи
приміщенє в заведеню для темних у Львові)
Там вони найшли не тільки розумну й доцільну
опіку, але й занятє, примінене до їх нових жи-
тєвих условин.

Окрім тих душевних страждань і недостач
ми, котрі опинили ся немов би в иншому світі,
мусимо побороувати пересуд пануючий передо-
всім у Галичині, немов би ми вже до ніякої пра-
ці неспосібні. Справді процент спосібности мен-
ше, одначе з часом зживаєт ся людина зі сво-
ім станом: її вертаєт ся давна підприємчивість,
кріпше память, більшає зручність, яку не все
можна стрінути у видючих. Ті люди, які мають
нагоду стрічати ся з темними, знають, що ті
слова оперті на правді.

У нас апликли люди на відпустах, храмах
та ярмарках бачити сліпих жебраків і те саме
жебрацтво стало невідрєненою прикметою слі-
пого взагалі. В західній Европі справа маєт ся
зовсім инакше: там сліпий перестає бути тягарем
суспільности та не йде на базар шукати мило-
стані, тільки працею змагаєт ся заняти становище
гідне людини. Очевидно, що в тім змаганю по-
трібна йому поміч видючих братів, які справді
не відказують ся від того. Майже в кождім біль-
шій місті є школа для темних, де вони вчу-
ють ся кошикарства, шікарства, строєня Фор-
тепєнів, гри на органах і инших інструментах і
т. н. Не забуваєт ся там і на духове образо-
ванє, яке, мимоходом кажучи, майже дорівнує
освітї середних шкіл. У нас в Галичині в одно-
тєм заведенє у Львові, та вою в польських ру-
ках, і ми до нього не маємо ніякого права, бо
те зовсім приватні фундація. Українці в тім за-
веденю деколи навіть перевищують числом По-
ляків, але вихованє відбуваєт ся всецїло в поль-
ським дусі так, що Українці по кількох літах по-
буту забувають свою рідну мову, о чім я осо-
бисто мав нагоду перекопати ся. Тим то про
книжки для темних в українській мові нема
що й говорити. По війні же нас така безмірна
маса праці та завдань, що не має смілости го-
ворити о заснованю українського заведеня для
темних, хоч се справа важна і гідна загальної ува-
ги. При нагоді обговорюю ту справу доклад-
нїше.

Як перший в Україні і один в перших
в загалї прийшов я по двомісячїм побуті в Ігла-
ві на Моравії до заведеня темних у Відні. В пер-
ших часах ніяк не мїг я погодити ся з долею—
зрєкти ся на все краси природи, яку я так без-
межно любив, і яка була чи не одиноскою роз-
радою мого неїлюдовшого життя. Якою роз-
пучкою огортала мене думка, що книжка зам-
кнена для мене сімома печатками, котрих мені
ніколи не розв'язати! Так думав я в перших хви-
лях в Іглаві. Та прийшовши до Відня, явав ся
я цілою душею вивувати писмо темних; мені
здавало ся, що тяжка, чорна зав'язка розв'орта-
єт ся, коли я дрозжучими пальцями просидьбу-
вав перше слово. Була се одначе німецька аз-
бука, німецьке слово, яке все ж таки було мені
чуже, і моя душа тужила за своїм рідним сло-
вом. Однак на мій преселивий смуткох переконав
ся я, що в тій області на українській мові ше
нічого не має. Не довго надумуючись, взяв ся я
на власну руку укладати українську азбуку для
темних, що по кількох пробах мені й вдало ся.

Мене вже нераз запитувано, чи існує
писмо для темних на українській мові, і се са-
ме спонукало мене написати сих кілька стрічок,
щоби повідомити наше громадянство, що в сїй
області у нас уже зроблено.

Як више згадано, уложив я на підставі
Французької й німецької українську азбуку для
темних при ласкавій допомозі і розумній пораді
д. Юрія Галарґевича. З кінцем 1915 року появи-
лась друком перша українська книжка в точко-
вій писмї п. з. "Читанка в точковій друку
для осліплених жовїрів" видана д. к. виховую-
чим Інститутом у Відні. Зміст її не багатий:
побія азуків і складів, як се водити ся в буква-
рях, і необхідного народного гимну є вибір
оригіновіток та вілька оповідань О. Сторожєнка.
Була вона маю того незвичайно милім різ-
двяним даруноком 1915 року для мене і для ин-
ших, осліплених на війні Українцєв. Коло ви-
даня сїєї пам'яткової книжки, як і коло вичучєня
тогож писма українських жовїрів, з яких
декотрі були першатим анальфабєтами, не по-

жалував заходу і праці више згаданий д. Га-
ларґевич (родом Румун), як також п-на Матиль-
да Мелль (обос учителі для темних), яка не
одну годину пересліпала точку за точкою не-
знамих її букв чужої мови. Тільки той, хто ви-
дїв таку роботу, може уявити собі, кілько мо-
вольної праці й енергії душі і тіла треба було
вложити в ті немоглі сторінки, і за се нехай

мені буде вільно вложити їм ось тут як най-
горячїйшу подяку, до якої прилучать ся на-
певно й инші, осліплені на війні Українці.

Вкінці заявляю готовість давати інтере-
сованим усіякі потрібні в сїй справі висказанє.
Адреса: A. W. Prag II, Wenzigasse.
Андрій Волощан

Боротьба з венеричними недугами в Галичині.

Наслідком війни поширили ся незвичайно
венеричні недуги; їх побороуванє є инім одним
з важних завдань суспільности і держави. В
Німеччині і у Франції парламенти кількартню
займали ся питанням, якими способами треба
побороувати венеричні недуги і як зберегти
здоровлє будучих поколінь.

В Галичині, через яку переходило стільки
війск і яка від півтретї року є постійно тере-
мною війни, справа адалєня венеричних хоріб є
незвичайної суспільної і народної ваги. На
жаль акція проти венеричних недуг не довела
в нашім краю до бажаних успїхів. Виявила се
анкета, уладжена галицьким "Чер-
воним Хрестом" минулого тижня у
Львові.

В анкеті взяли участь представники військо-
вости, духовенства, професори університету, лі-
карі і суспільні діячі. На засіданю явав ся теж
запрошений радник двора Фінгер, професор ві-
денського університету, який представив зі-
бранім з'організовану ним шпитальну і поза-
шпитальну опіку над жінками венерично хори-
ми. Відносини у Львові зобразив д-р Льорєн-
тович, примар львівського загального шпиталя
для венеричних недуг. Між иншим говорив ре-
ферент ось-що:

"В р. 1914 лічено в шпиталі венерично
хорих жінок 733 коштом 20.000 днів ліченя.
В р. 1915 околє 2.500 жінок коштом 51.000

днів ліченя, в р. 1916 більше, як 3.000 жінок
коштом 71.000 днів ліченя. Лічено їх серед
найгірших обставин спричинених недостачєю
місяцєв.

Ми дусили ся прямо в тих страшних відно-
синах, думаючи, що край остаточно дїжде се
конечної в тім случаю, фінансової помочи пра-
вительства. Та ми її до сєї пори не одержали.
В шпиталях з приводу переповненя не можна
собі дозволити хоч би на таку приміттану річ,
як відділенє хорих морально неіспосованих: за-
мужних жінок і дїтїй від проституток. Навть
не можна дозволити собі на конечний розділ
поодиноких родів недуг заразливих від менше
заразливанк. Так виглядає поіране правитель-
ством найкрасшїх намірів наших".

Після дискусії ухвалєно ряд внесєнь, між
иншим, щоб домогати ся від правительства фін-
ансової помочи, щоби поширено відділ для
вечерничо хорих і розділено їх, щоби засно-
вано робітні для хорих жінок і ровведено над
ними опіку.

Що дїєт ся з венерично хорими на про-
вінції, чи взагалі ними хтоньбудь займаєт ся,
як поширенє венеричні недуги серед нашого
народу, про се не знаємо нічого. З огля-
ду на те, що через українські землі, про-
ходить лїнія боевого фронту, і що тут від
початку війни (вже третїй рік) стоять табо-
ром різнородні війська, полові недуги накоїли
нашому народову більше лиха і знівечєня, як
де инде. Про ратунок українського населєня
перед тим дїхом повинні негайно подбати по-
кликані чинники.

Понад боевою лінією.

Від нашого постійного дописувателєв.

Відень 27. лютого 1917.

(ва) "Кїєвська Мысль" з 8. с. м. доносить,
що до Земського Союзу, а саме до його відді-
лу організації помочи для населєня надходять
вістки з фронту про зростаючу нужду населєня.
Через те на дєвний порядок знов прийшла
справа розширеня безплатного харчованя. При-
ходить ся відтворити нові, або обновлювати
харчівні точки, які вже були припинили свою
діяльність. Ось так начальник городєнского по-
віту просить, щоби завезти харчівні в Обєртині,
Шакові (? може Жукові), а начальник буцачько-
го повіта просить о отворєнє харчівєнь в Золо-
тім Поточі, Коритинцї (? тв Монастирєсках. Ко-
мандант "д" дивїзї яказує знова на необхідну
конечність організованя харчованя в області

дивїзї, бо "населєнє голодує". Командант ол-
ного в полкїв у волинській губ. пише, щоби не-
гайно організувати вського рода поміч для на-
селєня. "Від осєни вертають на старі місця се-
лєня, яких евакуовано в 1915 р. в глибину Ро-
сії. Картина прямо безпросвітна: нема ні меш-
кань, ні засобів, ні інвєнтаря, ні теплої одежі;
дїти, старші, жінки тудьт ся по 15 душ по ха-
тах, здєбільше непригожих на мешканє, бо при-
гожі забрали війскові відділи. Розумїєт ся, що
розвивають ся хороби: широко розвиваєт ся
проституція та получєні з нею масові полові
недуги".

Ось важка доля, яка спала з війною на
українське населєнє понад боевою лінією.

Крайна пора відновити передплату — на МАРТ 1917 —

тому що в нинішніх часах грошей по-
— силки часто опінують ся —

просимо о

— скоре відновлене передплати на —
МАРТ 1917.

щоби не переривати висилки часопису,
що і для Передплатників і для нас в не-
корисне, бо наведені передплатники лі-
стають опісля в 5—10 днівним опіне-
ням часопису, а ми маємо багато роботи
здержуючи і знова нагортаючи. — При-
гадуємо, що здержимо висилку „Діла“
всім без виїмки, як найдалше до 8.
(сосьмого) марта не буде відновлена
передплата.

Привід до війни із Сполученими Державами?

НЮ ЙОРК (Тхб). „Associated Press“ до-
носить з Вашингтону: Урядово америка потвер-
джує відомість про затоплене американського
корабля „Lacombe“. Затоплене і обставина що
корабель затоплено без остероги, представляють
ся як „явний вчинок“. Урядові звіти називають
затоплене „Ляконії“ повторенем случāju з „Лю-
вітанією“, хоч би менше людей при тім згнуло.

Національний поет України.

Під таким зголовоком помі-
стив відомий історик проф. Карло
Галлендорф в найбільшій швед-
ській дисципліні „Svenska Dagbladet“
статтю про Шевченка з при-
воду книжки д-ра Альфреда Бя-
зена, виданої недавно в Відні
входом видавця Наукового Тowa-
риства ім. Шевченка.

Невтомний в своїх заходах познакомити
ближше культурні круги західної Європи зі сла-
вянським світом, особливо з його найважливі-
шими літературними постатями, збагатив д-р
Альфред Бизен ряд своїх праць книжкою про
найбільшого поета України. В Швеції, де стіль-
ки важких споминів вже нас з української
землею, від казочних Варягів до днів Карла
XII, повинна ся цікава студія звернути на себе
велику увагу, не в найменшій мірі з огляду на
край, про який в ній пишеть ся. Предмет пред-
ставлення слушно означений як „тінь минулого
ковчеза“. В поезіях і в повнім зміні життю Шев-
ченка бачимо, сина степів з лицарським жаром
і неспроїним бажанем волі, що поставило його
в неминуче противенство до власті паную-
чих чужинців і принесло йому недолго й засла-
вленем: „Він був сином селянина і став князем
в царстві духа, сином вряпака, і став велитом
в світі людської культури“. Коли тим, що доси
що найбільше чули імя Шевченка, видадуть ся
сі слова деждо прибілшеними, то се вражінє
змінить ся, коли вони під умілим проводом
д-ра Бизена пізнають жите поета і той круг,
в яким він жив і творив. Що нині, не вважаючи
на послідовний гнет, є все таки самостійна у-
країнська культура і через се також житева пе-
редумова новин, ліпших днів для важко наві-
щеного народу Дніпрових степів, — се є го-
ловно заслуга Шевченка. Гарна, цікава книжка,
яка наважує до 100 літнього ювілею поета, об-
ходженого в 1914 р., заслугоє тому на особли-
ву увагу.

Проф. Карло Галлендорф

НОВИНКИ.

Львів, 1 марта 1917

— До голови У. П. Р. проє. Юліана Романчука,
віцепрезидента австрійської Ради державної, ви-
слав посол Микола Василько оттаку телеграму:
З прижаку „Союзу українських парламентарних
і сьїмових послів в Буковині“ дозволює собі
поздоровити Вас. Високоповажаний Пане Тowa-
ришу, з нагоди Ваших уродин як найщиріше.
Наш Союз свідомий собі того, що за історично
заслужена Ви особистість для українського на-
роду, і маючи для Вас найвдячнішу пошану,
висказує своє найсердечніше бажанє, щоби Ви
врожили многи а многи літа для нашого загалу
в кріпкости Ваших тілесних і душевних сил.
З особливої високою поважанєм Микола Ва-
силько.

— Военний Банк Фредатвий місяний отворено
дня 1. марта с. р. з осідком в Кракові. Завдан-
ням Банку буде даване кредиту на довжні скрити
і на векслі в тих частях Галичини, які потер-
піли наслідком евакуації. Діло буде в тім, що-
би міста і міські підприємства могли вести свою
господарку та поробити відповідні вклади. Мі-
ський Банк буде давати також кредит власни-
телям міських реальностей, щоби вони могли
сплатити податки, залеглі раги гіпотечні і звер-
нути будвельний кредит. Заробкові і господар-
ські стоваришеня одержать кредит тільки на ви-
несенє дотичних союзів, акредитованих при Кра-
вів Банку, про кредит для промисловців і ремі-
сників буде рішати оречене Краєвого Патрона-
ту, Кас ошадности або союзів, які мають за-
ступство Краєвого Банку. Що до осіб вільного
звання, буде вимагана опінія дотичних організа-
цій, до яких вони належать, о скільки позичка
буде висша над 2000 К.

— Підвищенє цін тютюну. Урядово доносять:
З приводу підвищеня цін продукції управи ав-
стрійського і угорського монополію рішили під-
вистити виробі тютюнових виробів перебічно
о 30 проц. З пригуду трудностей в набутю скр-
ивів і збільшеня потреб армії поки що не ма-
ють зарадити недостачі тютюну, бо управа мо-
нополію мусить господарювати так, щоби стало
припасів до кінца війни. Нова тарифа обов'язує
від дня 1. марта с. р. Ціни будуть ось такі: ци-
гара regalія media 34 сот. (досі 26 с.), трабука
30 (22), британіка 26 (20), вірджинія 16 (12), ку-
ба 16 (12), порторіка 12 (9), короткі 9 (7), малі
крави 6 (5), египетські пепіроси третей сорти
10 (8), мемфіс 9 (7), шпорт 5 31/2, драма 3
(21/2), угорські 2 (11/2), тютюн в пачках маке-
донський 1'80 (1'35), найліпший гернеговийський
1'20 (90), середній турецький 90 (65), драма 60
(40), угорський 40 (30).

— Химерна погода у Відні. Пишуть нам: По-
доскулних морозах і сніжних опадах, яких Ві-
денці здавна вже не тамлять та які непривич-
ним до служі медканьям наддунайської столиці
при крайній недостачі вугля, дали ся діймаючи
в знаки, наступила в останніх днях значна по-
лекша. Термометер підскочив у бору, а в по-
лудневих годинах сонце прямо припікає, вима-
нюючи до публичних городів дівтору і видуж-
ників жадних дихнути легким чистим воздухом
після довгої тяжкої ідної мряки. В понеділок
показував термометер в полудне +8° С і тільки
після півдня опала температура до +4° С. Вчерашнього
дня справді чути було в воздузі
погих весни, та аж вже вночі постуденіло.
Перед полуднем ясноше нам сонце, та в по-
лудне счинила ся чудасія. Подув холодний ві-
тер та приніс спершу дощ а за ним сніжну ме-
телищу, продирану від часу до часу блискави-
цями і громами. Сніг сипав густо таки з годи-
ну, вкриваючи білим покровом брунді вулиці
міста. Температура опала, розумієть ся, зараз,
та через час почав сніг топити ся, хоч і до
вечера повторював ся опад ще кількома але
слабкими наворотами. (Яз)

— Змьовщенє обєму дваників. З Будапешту
доносять, що тамошні дневники з приводу не-
достачі паперу будуть виходити від 1 марта в
зменшєнім обємі.

— Загалні збори укр. нар. учительства Гали-
чини і Буковини відбудуть ся у Відні дня 9.
марта 1917 р. о год 4. по пол. в льокали
Культур. Ради при VIII. Srozzig 82/12. Просимо
всіх Вп. Товаришок (ів) перебуваючих у Відні
гремійально явитись на зборах. За комітет: Ан-
дрій Яворський голова, Іван Завадович се-
кретар. 1—2

— Виклад д-ра Олександра Тисовського п. а.
„Проблема вихованя“ буде в суботу 3 с. м.,
точно в год 5 по полудні в „Народнім Домі“
на II. поверсі в салі акад. гімн. І а. О числен-
ну участь членів і гостей просить. Учитель-
ська Громада“.

— Ректорат гр. нат. дух. семинарії у Львові
подає до відомо, що дня 4. марта с. р. себто
в першу неділю св. вел. поста, а також в слі-
дуючі неділі і свята відаравляти-меть ся в церк-
ві семинарській при вул. Копєнника ч. 36, о
год. 11 1/2 в полудне читана св. Літургія, і про-
сить до участі вірних.

— Зауваження польських селянських партій. „Pisan“,
орган партії людowości під проводом б. міністра
Длугоша містить ряд статей і дописів про по-
требу злуки людowości в групі Длугоша і в групі
Стапінського, як також останків партії пок-
кс. Стояловського, якою по його смерті був
заяв ся швехноляк Заморський, в одну поль-
ську людovou партію. Маєть ся вражінє, що така
злука буде переведена.

— Обмеженє різаня овець наступило розпо-
рядком міністерства рільництва з 9. лютого
1917 р. ч. 56 в тім напрямі, що від тепер через
цілий час треваня назвичайних спричинених
війною відносин не вільно ані продавати на
заріз ані різати овець. Сей заваз не відносить
ся до: 1) баранів найменше півторалітніх, се-
є по першій амніі зубів, 2) до овець (самців),

котрі по двох літах показали ся непридатні до
хову; скінчені два роки пізнати на зубах (чо-
тирох сідках, котрі вже лишають ся), 3) до
всіх овець, що скінчили п'ять літ, 4) до овець,
спроваджених з Угорщини, Босні і Герцеговини
або з псаа іловий області, 5) до овець, котрі
в дні оповішеня сего розпорядженя зістали на
заріз продані і з господарства годівельного
забрані.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 україн-
ських шкіл на Волині, які супроти останніх
подій тим довозити і важнійші для української
справи, конєчні як найкорші і полюбильніші
жертви

о. Василь Левизький парох Блюдини
25 К (Дн.) — Косоноцька Наталія, Палісці
5 К.; Тетяну Явизьку з Погорець, Даниця Со-
боля і Юрка Котиса оба в Подільцях. — Оля-
га Левкевич, Перемишль 5 К (Дн.); Олену
Бережинську, Меланію Флюнтоу, Стефанію
Корженівську і Олену Лежугубську всі в Пе-
ремишль і Марію Стельмахову з Відня. — о.
Петро Андрійчик парох в Грушові 1 К., о.
Леарентія Тхачука з Крамаріки, о. декана
Круковського пароха в Нагачеві, о. Віктора
Чорного пол. курата, п. ву Олександр Сарабану
учит. в Кловичах, о. П. Юрчака з Ярославя.
— Матильда Бурачинська Львів 20 К (Дн.).
— Елсонора Білінська Хашів 10 К (Дн.).
— Атаназія Михайлівна в Сухокові
5 К (Дн.). — о. Константин Целевич в
Кальній 5 К (Дн.); о. Теофілія Білінкевича з Го-
зієва, о. Антонія Целевича з Лозини, о. Мико-
лу Дерлицю в Витвиці, п. Наталію Ковалюк з
Росточок, п. Івана Ріпцького в Росточок. —
Ш а ф р а н Іван Сандомир 10 К (Дн.) Андрія
Падоху учителя з Грабівя коло Радимира,
Маріяна Филиповича надпоручника в Сандомир,
Розалію Петрівську з укр. діцею в Перемишля,
Александру Винищуку з Розбора округлого
коло Порохника, Александра Вашуга поручч.
18 п. обор. кр. в Кракові. — Олександр Олександр
сський (Діло) коляда від дівчат з Викторівки
15 К. — Сісвий підручник Микола Опік в
10 К (Дн.); сісвого четаря Мирона Марєвіна,
січ. підхор. Юліана Гаруха, січ. дес. Володи-
мира Кислевського, п. ву Домію Гупаліну і
п. ву Міці Мілер (Відень). — Люба Воляк
хваська в Лисятчах 10 К (Дн.); п. Меланію
Пеленську, п. Арелію Воробієву, п. Мар-
ту Левизьку всі в Лисятч, о. Василя Па-
вулу з Смерекоза, п. Володимира Тимішо-
рака к. к. Leut. Deutsch. полєва почта 119. —
Ірена Дольницька в Відні 10 К.; Огану Фе-
дівну Львів, п. оручника Володимира Левизького
пол. почта 369, Романку Паліничук, Митайда
Городиловського і Ростислава Рудницького усіх
у Відні. — Антонія Яхшівана Рожанка 10 К
(Дн.); Михасю Пласкачівну учит. з Комарик
коло Турки, Целю Явачкову з Загіря, Лєська
Сандовича кад. асп. пол. почта 28, Дарусю
Охримовичівну з Урича, Маню Сунчицьку з
Сільця. — Николай Підгірний, управитель
школи ім. Шашківчя в Перемишль 10 К (Дн.). —
Микола Гуссаковський учитель в Жовки
10 К.; Филипа Волчука учит. з Вільки куниї.
Галю Лендобецьку учит. з Крехова, Анну Гус-
саковську п. к. уряд. почтову з Кракова, Мілю-
сю Заньківну абітурієнтку учит. сем. з Угрино-
нова, Осипа Пеленського учит. в Жовки. —
о. Іван Тимчук з Войткови 10 К.; п. Олек-
сандра Тисовського, сина Василя, професора,
о. Осипа Іванця молодшого у Львові, о. Гри-
горія Зінька, о. Володимира Шебеда, полєвого
курата, п. Григорія Клима, полєва почта 62. —
о. Роман Дрималин, Тростянець 10 К.
(Дн.). — Павло Джулинський, Меланія
5 К (Дн.); о. Василя Кулика, завідателя парох-
ції, Мізунь, п. Флю Мариновичівну, учительку
в Мізуні, п. Івана Шенаровича, елєстителя ре-
альности в Турі великій, о. Стефана Комара,
сотрудника в Лисятчах, п. Теофілія Горник-
вичя, укінченого богослова в Гощові. — Ірина
Тарнавська, учен. II р. учит. семинарії, Ку-
ти 5 К.; Юлію Цєбровську, учен. V кл. лі-
цея, Кути, Дмитра Паланищу, богослова IV
р., Львів, Янку Яворську, уч. III р. сем. учит.,
Лєську Гутковську, учен. V кл. гімн. і Ірену
Сінгалевичівну, уч. IV кл. гімн., всі в Стрию. —
Марійка Цегельська 5 К.; Впов. Ростисла-
ву Миколасевичу Rastan (in Baden), Ольгу Цє-
гельську Вадарет, Іванку Мисик Ванькову, по-
ручника Омеліяна Косаревича Rimazomba, Сте-
фу Глодзіпську Камінка Струмїлова. — Воло-
димир Білєцький вістун УСС. 5 К (Діло);
п. Ольгу Козакевич учительку у Львові, п. Му-
ху Мурську учительку в Глуховичах коло Льво-
ва, п. Ірку Савойківну в Селисках коло Динова,
п. Ярослава Манастирського гімн. проф. в Яро-
славі, підхор. УСС. Гавалка Едварда. — Павло
Федішин підхор. УСС. 5 К (Діло); підхор.

Кудья Олексу, відх. Іваніцького Антона, вист. Іванчука Тараса, вист. Українця Олексу, стр. Гулу Павла всіх УСС. — П'як. УСС. Кіржецький Стефан 5 К (Д'ло); о. Рудницького Євгена з Дібринова, хор. Мельника Ф., відх. Придуна, відх. Тиктора Івана, відх. Іваніцева Вас. —

СЛОВИТКА

Бібліотека Товариства „Прогресс“ отворена кожного дня від години 4—6 вечером. 10—10
Освіт. для інвалідів У. С. С. організує Товариство „Маківка“ в Новім Санчі. Уділ 10 К. Посередничить в вишукуванні посад для інвалідів У. С. С. і приймає добровільні жертви на закупню осель. 156/II 1—10

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 1. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група війск Макензена. На захід від устя Бузая і над залізницею на північ від Форей наступи неприятеля були безуспішні.

Фронт архикнязя Йосифа: У відтинку Шушіта нагальний наступ ромунський підприємчий після значнішого артилерійського приготування, в боротьбі зблизика зовсім відперто. На північний схід від Дорнаватри заскочено і розбито російську компанію. Новий наступ проти наших становців в Мештіканешті остав без успіху.

Фронт кн. Леопольда: Місцями скріплена діяльність артилерії.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Артилерійська боротьба була значніша в деяких відтинках фронту в Побережю та в провалі Плекен і Гонале. На північний захід від Толмайні стежа полку піхоти ч. 80. привела з неприятельських розів коло Габріє 14 бригад. В області Монте Зеко стежа п. к. полку піхоти крайової оборони ч. 3 через снігові тунелі вдерли ся до італійського становича і завдали неприятелеві значні криваві втрати.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було боевої діяльності, що заслуговувала би на згадку.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гевер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 1. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На обох берегах потога Анкр перед кількома днями з особливих причин добровільно і планово уступили ми з частий наших передних станович і ум'яли нашу оборонну лінію на инший приготуваній лінії. Для неприятеля наш рух був невідомий. Задні сторожі влучною діяльністю перешкодили неприятельському війскови, яке тільки непевно посувало ся вперед, заволодіти без бою опущеним нами куснем області, який був знищений стрілами. Уступаючи по приказу перед наступом переважуючих сил, ті слабі віддали завдали неприятелеві значні криваві втрати і до сеї пори полонили 11 офіцерів і 174 жовнірів та добули 4 машинної кріси. Воли ще нині володіють тереном, що йде перед нашими становичами.

Після сильного огня вчера в ранніх годинах Англіій рушили до наступу під Letransloy і Saily. Той наступ зломано під Letransloy перед нашими засіками а під Saily, де неприятель повторив його в рукопашнім бою. Неприятельське війско, яке втерло ся до наших станович, вперто в протинаступі, при чім полонено 20 жовнірів. В двох мліх місяцях повстали англійські гніда стрільці.

На західнім березі Мози ранком готовив ся наступ Французів. Наш винишуючий огонь спричинив, що виконак наступу було неможливе.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Нічого важного.

Фронт архикнязя Йосифа: При сильній свіголиці рушили до наступу під Letransloy і Saily. Той наступ зломано під Letransloy перед нашими засіками а під Saily, де неприятель повторив його в рукопашнім бою. Неприятельське війско, яке втерло ся до наших станович, вперто в протинаступі, при чім полонено 20 жовнірів. В двох мліх місяцях повстали англійські гніда стрільці.

Група війск Макензена: Відогнано підлади Росіян під Форі (на північ від Фокшані) і під Корбуль над Серетом.

Македонський фронт: Не стало ся нічого особливого. Підчас відпертя італійських наступів на схід від Паральова в дупі Черни полонили ми 5 офіцерів і 31 жовнірів.

Перший ген. квартирмайстер Людendorф.

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ у ВІДНІ
надв. і суд. адвоката

Д-ра ЕВГЕНА ЛЕВИЦЬКОГО
поміщена до і давніше:

Wien, VIII. Josefstädterstrasse 73.

Адресувати можна також: Dr. Eugen Lewickij in Wien, Parlament. 125 2-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Василь Щур, Федь Галайбіда, Луць Новель, всі евакуовані зі Сюака коло Божикова повіт Підгайці, замощані тепер в Корналовичах п. Калінів, повіт Самбір, пошуковують своїх жінок Тоні, Анни, Марії, з дітьми. 150 5-5

Настя Бубна з Зіньків евакуована в Милувані, повіт Тольмач, що перебуває тепер в Негівцях, повіт Калум — пошукує свого мужа Івана Бубна, воля, що саужив при К. у. к. Inf. Reg. Nr. 55 157 1-2

Андрій Черновий, в Бобитинцях, пов. Бучач, тепершнійадреса: Zuckerfabrik Aktiengesellschaft Wegschäddi Böhmen, гледить своєї жонки Веріари з дітьми.

Іван Мольник і Василь Бєнінок, К. у. к. Land Sturm Etappen Baon Nr. 304. Gräber-Abt. Feldp. 443 — шукаємо за Донею Мольника з села Хомякода і Анною Бєнінка з Раковоць wraz з дітьми. 158 1-1

Оголошення.

Нові льоси Австр. Червоного Хреста мають дуже добрий плян три і кожний льос мусить бути видьосованій в протязі 40 літ. Головна виграва 200 тисеч корон. Найбашше тисечки 1, червня. Поручуємо ті льоси на голівку по 35 (враз з податком і присилкою) wraz на снілата місячні в трукх по 5 льосів. Перша сята в стемяляні і податком 10 шр. алашій рати по 6 шр. — Дім банковий **Schutz i Chajen**, Львів, пл. Марійська 7. VIII 5-2

Права родин покликаних до війска і н. необхідні інформації містить „Інформаційний календарець“. Ціна 30 сот. — „Жовтєвський“. Ціна 20 с. — „Шкільний“. Ціна 20 с. До кожних 10 шт. 2 даром. Перевісана 1 шт. 5 сот. 12 шт. 30 сот. — **Висилас А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ**, Львів, вул. Карпінського ч. 19. 139 9-15

БІЛУ СІЛЬ

німецьку дуже мідку і чисту доставляємо в міру одержана вагонів і свободи товарового руху. Висилка в вагонах по 100, 125, 150 і 200 мет. сот. відповідно до поємности вагонів. Ціна окол 32 сотики за 1 кг. льоко німецька границя вже з шловною і ліценційною платою. Задаток належить надсилати 4.800 К на вагон 15.000 кг. за надвйжку ваги побирасмо посліплату, при висимій менших вагонів надплачені гроші звертасмо. VI 2-2

КРАСВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зіморовича 20.

„Княжа кров“, незвичайно потрясаючу драму в 4 діях, висвітлює

Кінотеатр „Червоного Хреста“

у Львові, при вул. Академічній 8.
від п'ятниці а 2. до понеділка д. 5. марта с. р. Восний тижневик, „Комічка підкова“ і „Здоровий хлопець“, складають ся на доповнене програми.

Кіно „Воєнної Кухні“ у Львові
при вул. Сапїги

висвітлювати ме від четверга д. 1. до понеділка д. 5 марта с. р. шпїонську драму в актах п. а. „Жінка з 7 лицами“. Доповняти будуть програму отсі образи: восний тижневик та світла комедія в 3 актах п. з. „Урра на квартиру“.

Ке 24'80 а 20 К, хто пришав, дістанав усі книжки разом з пересилкою:

- ЛУКІЯНОВИЧ: Від кринди. Повість. 2—
- ЖУРБЕНКО: Філістер. Повість. 2—
- ЛЕНРОТ: Калевала. Фінська епопея. 3-50
- Б'ІРОН: Чийд Гаральдова мандрівка. 3—
- СІНКАЕР: Герой капітала. 1-80
- ГУЦКОВ: Урель Акоста Трагедія. 1-30
- КОБРИНСЬКА: Дух часу. Оповідання. 1-40
- ГНАТЮК: Народні казки. 1-60
- ВЕРЕСАІВ: Записки лікаря. 2—
- КОБІЯНСЬКА: До світла. Новелі і нариси. 2-30
- ВІСЕПТЕ БЛЯСКО ІБАКЕС: Хатини, повість. 1-70

Поодиноко можна також замовляти, тоді на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldpostи по 1-60 (само полотно коштує 1 К). IV Г 1-4

ЗАМОВЛЯТИ: КНИГАРНЯ НАУК. ШЕВЧЕНКА
ТОВ. ШЕВЧЕНКА

Львів, Ринок 10.
Без грошей замовлень не виконуємо!

ВЕЛИКИЙ, ДЕШЕВИЙ І ШКАВИЙ

КАЛЕНДАР

ПАМ'ЯТКОВА КНИЖКА
СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ
на 1917 р.

Обймає поверх 5-0 сторін друку, містить 103 ілюстрації і численні статі з області культурного, економічного і політичного життя українського народу по обох сторонах кордону та найкрасніші відрізки поезії та творчости національних митців

Календар Союзу містить між иншим надзвичайно цікаві огляди воєнних подій за два роки і ще докладніший огляд українського життя в Росії від початку українського національного відродження до останніх часів і статі про політичні змігання українського народу в час війни.

Призначає в цілости для національного освідженя кайшарських народніх мас, пам'яткова книжка Союзу по-са календаряма відомостями ніколи не стратить вартости, та буде для кожного Українця

ДОБРОЮ ПАМ'ЯТКОЮ З ВОЄННОГО ЧАСУ.

— Ціна календаря 2 К 50 сот., в оправі 3 К 80 сот. З пересилкою 3 К 50 сот.

Австрійські новітри Українці і російські полонякотрі замовляти книжку безпосередно в Союзі у Відні дістають календар по знісній ціні — за 2 К, в оправі в пересилкою 3 К 50 с.

Книгарня і трафікам дасть ся значній вигадєрський одуст.

Гроші надсилати поштою переказом на таку адресу:

Wien VIII, Josefstädterstrasse 79, T. 6. Administration Nachrichtenblattes des „Bundes zur Befreiung der Ukraina“. 63 3-7

На бажані висилать ся чеки поштоюї шпідниці ч. 107.090

В Німецькій замовляти „Пам'яткову книжку“ по такій адресі:

Zentralstelle des Bundes zur Befreiung der Ukraina Berlin W. 66. Leipzigerstrasse 131.

Українські молитвенники:

I. „Хвалите Господа з Небес“

гарного формату, злиш 750 сторін друку, є найновішим молитвенником в чистій народній мові.

Зміст молитвенника: Щоденні молитви ранішні і вечерні. Найважчіші пісні з вечерні і утрені. Літургія св. Іоана Золотоустого. Образець Тайни покаяня. Молитва перед і по сповіді, перед і по Причастю. Молитва на час Великого посту і на білшій свята. Акафисти, тропарі кондаки воскресні, щоденні і на білшій свята. Найбольша збірка коляд і церковних пісень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними черенками на білім триків папері коштує:

- 1) В переплеті з плюшу або шкіри зі золоченими берегами і футералом К 9-00.
- 2) В переплеті в полотно з мармуровими берегами К 4-00.

II. Малий молитвенник

народною мовою, милого догідного формату. Оправлений цілий в полотно з антискамі і корона.

Молитвенник можна дістати за попереднім надісланем грошей: в Книгарні Товариства „Прогресс“ у Львові, Ринок ч. 10. До замовлень доплачуєт ся 45 сот. на пересилку поштою.